

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№11

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

*Elektron nashr. 913 sahifa.
2025-yil, noyabr*

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

YASHIL TRANSPORT SIYOSATINING BARQAROR RIVOJLANISH VA TARMOQLARARO INTEGRATSIYADAGI O'RNI	21
Rahmonov Rasul Ne'matovich	
BANK AKTIVLARI VA PASSIVLARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	34
Safarov Sanjar Ravshan o'g'li	
O'ZBEKISTONNING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH STRATEGIYALARI	38
Madraximova Irodaxon Sherzodbek qizi	
HUDUDIIY XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA MODELI	43
Maxmudova Nozimaxon Baxriddinxonovna	
DAVLATNING BUDJET SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	50
A.A. Ismailov	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGINING MEXANIZMINI SAMARALI TASHKILLASHTIRISHDA MOLIYAVIY MANBALARNI SHAKLLANTIRISHNI YO'NALISHLARI	56
Mansurov Mansur Alisherovich	
ANTIKRIZISLI BOSHQARUV TIZIMLARIDA RANGLI SIGNAL MEXANIZMLARINING FUNKSIYALARI	61
Aliqulov Aziz Haydarjonovich	
XODIMLARNI MOTIVATSIYALASHNING XALQARO MODELLARINI O'ZBEKISTON KORXONALARIDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	66
Yormamatov Qodirjon Juraqulovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT OMILLARI VA ULARNING QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	71
Yaxshiyev Shahzod Sherari o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI BO'YICHA XORIJ TAJRIBALARI	78
Haqqulov Fazliddin Faxriddinovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR TAJRIBASI	84
Aripov Abdulaziz Sakijonovich	
YASHIL ENERGETIKA RIVOJLANISHINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI EKONOMETRIK BAHOLASH	89
Bobokulova Muhabbat Muhammadiyeva	
ELEKTRON TO'LOVLAR VA POS TIZIMLARI — KICHIK BIZNESDA SAMARASI VA XAVFLARI	93
To'liqinov Dilshodxo'ja Olim o'g'li	
MINTAQADA RAQAMLI IQTISODIYOTNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	98
Yusubov In'omjon Ikram o'g'li	
SOLIQ SIYOSATINI RAQAMLI BOSHQARISH ORQALI BUDJET DAROMADLARINI BARQARORLASHTIRISH STRATEGIYASI	103
Xodjimatomov Xamidullo Mamirjonovich	
OZIQ-OVQAT TOVARLARI B2B BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	108
Hayitboyeva Ullijon Bobonazar qizi	
FARMASEVTIKA SANOATIDA INVESTITSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH	113
Yaqubov Timurbek G'anibekovich	
SHAXSNI OVOZI ASOSIDA IDENTIFIKATSIYALASH VA AUTENTIFIKATSIYALASH ALGORITMLARI	123
Ozoda Sabirova Shermamaxamatovna	

YASHIL IQTISODIYOT — BARQAROR RIVOJLANISH GENERATORI	129
Berdibekova Dilfuza Xoldorbekovna	
CHET EL MEHMONXONA TARMOQLARINING BRENDING STRATEGIYALARINI O'RGANISH	133
Ergashev Oybek Mamarasul o'g'li	
MILLIY IQTISODIYOTDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING MOLIVAVIY SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY JIHLATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	144
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
TRANSPORT TIZIMI SOHASI KORXONALARININING INNOVATSION SALOHIVATINI BAHOLASH YO'NALISHLARI	152
Ismailov Akmal Maxsudovich, Abilqosimova Shaxlo Sodiql qizi	
MEHMONXONALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA XODIMLARINING O'RNI VA AHAMIVATI	158
Abduxamidov Sarvar Adxamovich, Normurodov Tal'at Normurod o'g'li	
KORXONALARDA HR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	163
Aminova Shaxnoza Aziz qizi	
JAHON IQTISODIYOTIDA OZIQL-OVQAT XAFSIZLIK RO'LI	168
Abdusamatov Barkamol Rustamjon o'g'li	
ТУРИСТИЧЕСКИЕ РЕСУРСЫ КАРАКАЛПАКСТАНА И СУЩЕСТВУЮЩАЯ ИНФРАСТРУКТУРА	174
Хошимова Камилла Навфал кизи	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK MEXANIZMLARI: REKREATIONS TURIZM SOHASIDA QO'LLASH TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	184
Najmitdinov G'ayratbek Sharifovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA VIRTUAL TA'LIM PLATFORMALARI: TEXNIK VA PEDAGOGIK TALABLAR, TIZIMLI TAHLIL VA IQTISODIY JIHLATLAR	189
Turayeva Adiba Ikramovna	
ICHKI AUDIT TIZIMI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	193
Nuridinova Barchinoy Xusniddin qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	199
Xaitbaev Jasurbek Otaxanovich	
MINTAQANING EKSPORT SALOHIVATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMI	204
Raimboyeva Mashhura Davronbek qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	210
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
ISLOMIY MOLIVALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELEKTNING DOLZARBLIGI	217
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARNING MOL-MULKINI SOLIQLA TORTISH MASALALARI	222
Mamadjanov Shuxrat Jalolidinovich	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	225
Abdukhalikova Komila Abdukhalikovna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH	229
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
PAXTA-TO'QIMACHILIK SANOATINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI: TAHLIL VA TAKLIFLAR	233
Abdullayev Hamidulla Abdug'ani o'g'li	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	238
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
YASHIL IQTISODIYOTNI SHAKLLANTIRISHDA YASHIL MOLIVALASHTIRISHNING NAZARIY JIHLATLARI	245
Xalikov S. X.	

QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI BOZORIDA KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH	245
Xudayberganov Jasur Baxodirovich	
WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF STATE FINANCIAL REGULATION MECHANISMS IN ENSURING THE CAPITALIZATION OF INSURANCE ORGANIZATIONS	251
Abdullaev Erkinjon Azamovich	
NATIJAVIYLIKKA YO'NALTIRILGAN BudgetLASHTIRISH JARAYONINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	257
Allakuliyev Akmal Baltayevich	
SURXONDARYO VILOYATIDA RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA XODIMLARNI BOSHQARISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	261
Jobborov Anvar Egamberdiyevich	
TO'QIMACHILIK KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI RESURSLARNI OPTIMALLASHTIRISH ORQALI TAKOMILLASHTIRISH.....	268
Avulchayeva Feruza Jurakuziyevna	
BANKLARDA BARQARORLIKNI TA'MINLASH UCHUN RAQAMLI YECHIMLARNI TAKOMILLASHTIRISH.....	272
Saydamatova Muxlisabonu Rasuljon qizi	
ZAMONAVIY ISH JOYLARINI SHAKLLANTIRISHDA AYOLLARNING ROLI	276
Tulyaganova Aziza	
ISLOMIY MOLIYALASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA SUN'IY INTELLEKTNING DOLZARBLIGI.....	281
Nazarov Nodirjon Namoz o'g'li	
TURIZM MARKETINGINING NAZARIY ASOSLARI, ZAMONAVIY YO'NALISHLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI.....	286
Xamidov Otabek Bakidjanovich	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SOHASINING IQTISODIY KO'RSATKICHLAR TIZIMINI STATISTIK BAHOLASHNING USLUBIY JIHATLARI	290
Arzikulov Otabek Ali o'g'li	
ЭКОЛОГАМ ПОЧЕТ И УВАЖЕНИЕ	298
Максудова Шахиста	
DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNING MOHIYATI VA ULARNING O'ZGARISH TENDENTSIYALARI	304
Jo'raev Farruxbek Muxiddin o'g'li	
O'ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYALASHTIRISH XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	307
Inomjonov Islomjon Iloxomjon o'g'li	
ENTREPRENEURSHIP AND BUSINESS MANAGEMENT IN UZBEKISTAN	311
Abdukhlikova Komila Abdukhlikovna	
МОБИЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КОМПЕТЕНЦИЙ БУДУЩИХ ИНЖЕНЕРОВ.....	315
Хурамова Фарангиз Учкун кизи	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ НАЛОГОВ И АКЦИЗНАЯ РЕФОРМА УЗБЕКИСТАНА В ВТО	319
Дамир Рустамович Абдулов	
BANK TIZIMIDAGI ISLOHOTLAR SHAROITIDA LIKVIDLILIK RISKINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	324
Alimov Baxtiyor Murodovich	
BANK AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	335
Narziyev Xayotjon Azamatovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SOHASIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH MASALALARI.....	343
Abdimuminova Saodat Taxirjonovna	
TO'QIMACHILIK SANOAT MAXSULOTLARI EKSPORT FAOLIYATI TAHLILI VA BRENDDA LIDERLIK TUSHUNCHALARI.....	352
Abdulazizova Xushnoza Nayabovna	

ИНСТИТУЦИОНАЛЬНО-ПРАВОВЫЕ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНИЯ ОТХОДАМИ НА ОСНОВЕ ОПЫТА РАЗВИТЫХ СТРАН И ВОЗМОЖНОСТИ ИХ АДАПТАЦИИ В УСЛОВИЯХ УЗБЕКИСТАНА.....	357
Д. Мейлиева	
O'ZBEKISTON AUDITORLIK TIZIMIDA KASBDOSHLAR TOMONIDAN BAHOLASH (PEER REVIEW) TIZIMINI JORIY ETISH ISTIQBOLLARI	361
Parpiyev Jaxongir Ilhomjonovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И БОЛЬШИЕ ДАННЫЕ (BIG DATA) В УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЯХ.....	366
Шарипов Бахтиёр Михлибаевич	
O'ZBEKISTONDA SUVGA BO'LGAN TALABNI VAQTLI QATORLAR ORQALI TAHLIL QILISH	375
Sarvar Mamasoliyev	
BOSHQARUV VA NAZORAT MAQSADLARIDA XARAJATLAR HISOBINI TASHKIL ETISH	383
Isomuxamedov Akbarjon Boxodir o'g'li	
MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHINI TA'MINLASHNING ASOSIY YO'NALISHLARI.....	389
Salomat NOROVA	
O'ZBEKISTON TURIZM BREND BOZORINING HOZIRGI HOLATI VA TENDENSIYALARI.....	394
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISH METODOLOGIYASI.....	404
Qodirov Baxodirjon Tursunovich	
O'ZBEKISTON SOLIQ TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISHDA YAGONA INTERAKTIV DAVLAT XIZMATLARI PORTALINING O'RNI VA AHAMIYATI	408
Dehqonov G'ayratjon Raximovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA INNOVATSION HAMDA TIJORATLASHTIRISH MASALALARI	414
Inoyatov Mardonbek Mo'min o'g'li	
OLIY IQTISODIY TA'LIM ORQALI EKO-INNOVATSIYALAR VA "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RAG'BATLANTIRISH MEKANIZMLARI: SIYOSIY VA INSTITUTSIONAL DOIRALAR	418
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
XODIMLAR MALAKASINI OSHIRISH — ZAMON TALABI.....	427
Narzullaev Oybek Narzullaevich	
BUXGALTERIYA HISOBINI YURITISHDA JURNAL-ORDER SHAKLINING AHAMIYATI.....	433
Axmedjanov Abdufoto	
KENDALL VA SPEARMAN TARTIBIY KORRELYATSIYA KOEFFITSIYENTLARI ASOSIDA YASHIL IQTISODIYOT INDIKATORLARINING STATISTIK O'ZARO TA'SIRINI MODELASHTIRISH	437
Muradov Rustamjon Sobitxonovich	
ИНТЕНСИВНЫЕ И ЭКСТЕНСИВНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В РЕГУЛИРОВАНИИ СПРОСА.....	442
Аминджанова Румейса Батыровна, Камилова Наргиза Абдукахоровна	
ИНКЛЮЗИВНЫЙ ПОДХОД В ТУРИЗМЕ: ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ И УЗБЕКСКАЯ ПРАКТИКА	445
Азимова Шахло Таировна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XAQARO STANDARTLARIGA O'TISHNING HOLATI VA TAHLILI	450
Bayjanov Sarsengaliy Xalmuratovich	
UZUM EKSPORT QILUVCHI KOMPANIYALARDA YASHIL O'TISH JARAYONINI QO'LLAB-QUVVATLASH UCHUN EKO-MARKETING VA AYLANMA IQTISODIYOT TAMOIYILLARINI INTEGRATSIYALASH.....	454
Usmonova Diyora Mahmud qizi	
UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA XARAJATLAR SMETASI VA SHTATLAR JADVALINING TAHLILI: OPTIMALLASHTIRISH VA SAMARADORLIKNING YANGICHA USULLARI (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	461
Umarov Avzaljon Yodgorali o'g'li	
INVESTITSIYALARNING KIRIB KELISHIGA TO'SQINLIK QILUVCHI MUAMMOLARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	467
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	

FARMATSEVTIKA KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOT SHAKLLARINI TAKOMILLASHTIRISH VA INVESTORLAR UCHUN AXBOROT OCHIQLIGINI TA'MINLASH	470
Turdikulova Gulshad Nurmamatovna	
ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MOLIVAVIY HISOBOTLARNING SHAFFOFLIGINI OSHIRISHDA MOLIVAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARINING AHAMIYATI.....	477
Uztemirov Alisher Aktam o'g'li	
INNOVATSION IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT TARMOQLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASHGA YO'NALTIRILGAN BANDLIK TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	482
Tursunov Bekmuxammad Omonovich	
XORIY TAJRIBALARIDA SOLIQ BAZASINI ANIQLASH TARTIBI METODOLOGIYASINING MAVJUD METODLARI VA ULARNING XUSUSIYATLARI.....	489
Xalikchayeva Sadokat Ilxomjonovna	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING KONSEPTUAL ASOSLARI VA UNING MAMLAKAT IQTISODIYOTIDAGI O'RNI.....	496
Ramatillaev M.R.	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI SUG'URTALASH VA DIVERSIFIKATSIYA QILISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	502
Eshboyev Shahobiddin Anorqul o'g'li	
TIJORAT BANKLARI O'RTASIDAGI RAQOBATNI BAHOLASH VA KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY METODOLOGIYASI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI.....	506
Qulmetov Mansurbek Ro'zmatovich	
XALQARO REYTING TASHKILOTLARINING OLIY TA'LIM MUASSASALARIGA TA'SIRI VA MAVJUD PLATFORMALAR.....	515
O'rozboyev Xayrulla Murodboy o'g'li	
TALABALAR MOTIVATSIYASINING MEKANIZMLARI: LOYIHA ASOSIDAGI TA'LIM TEKNOLOGIYALARIDA.....	523
Kasimova (Mulladjanova) Nasiba Azimdjanovna	
ISH KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA NORASMIY BANDLIKNI SOYADAN CHIQRISH BO'YICHA TAKLIFLAR ISHLAB CHIQISH	531
Pulatov Dilshod Xaqberdiyevich, Maxkamova Shaxlo Yulchiyevna, Absamatov Baxrom Danakulovich	
KASBIY TA'LIM MAZMUNIDA TA'LIM VA ISHLAB CHIQRISH INTEGRATSIYASINI RAG'BATLANTIRISH ORQALI O'RTA BO'G'IN KADRLAR TAYYORLASHNING JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	538
Tojiyev Sirojiddin Sayriddinovich	
O'ZBEKISTONDA TURIZM INFRATUZILMASINI BOSHQARISH TIZIMINING TURLARI VA SHAKLLARI.....	542
Muminova Mavjuda Sharifovna	
SUV RESURLARIDAN FOYDALANISHNI STRATEGIK BOSHQARISH SAMARADORLIGI MASALALARI	547
Kadirkhodjayeva Nilufar Rahmatullayevna	
MHXSGA MUVOFIQ ASOSIY VOSITALAR HISOBINI TASHKIL ETISH MASALALARI.....	552
Aliyev Sherzod Abdixomidovich	
ФАКТОРЫ ЭФФЕКТИВНОГО РАЗВИТИЯ ПРОИЗВОДСТВЕННОГО ПОТЕНЦИАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	558
Аллаева Г.Ж.	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA INVESTITSION MUHITNI YAXSHILASH YO'NALISHLARI	564
Irisqulova Munisa Akmal qizi	
TASHABBUSLI BUDJET JARAYONLARI DOIRASIDA 2024-YILDA AMALGA OSHIRILGAN ISHLAR TAHLILI	569
Xamidov Xabibullo Xikmatulla o'g'li	
MINTAQA SANOATIDA AHOLI JON BOSHIGA YAQQ O'ZGARISHINING DINAMIK TAHLILI.....	574
Nabiyev G'ulom Abdusalomovich	

INFRATUZILMAVIY INVESTISIYA LOYIHALARINI DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK ASOSIDA MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISHNING XORIJ TAJRIBALARI	583
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ ГЛОБАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕНОГО ФИНАНСИРОВАНИЯ В ЭКОЛОГИИ.....	587
Максудова Шахиста	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINING INVESTITSION FAOLIGINI OSHIRISHNING ILMIY-USLUBIY JIHATLARI	593
B.Sh.Shadmanov	
ECONOMIC INDICATORS OF SUPPLY CHAIN EFFICIENCY IN UZBEKISTAN'S EXPORT SECTOR	597
Mukhammadiyaminova Shakhzoda Sherzodovna	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LAR HISOBI VA ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH.....	602
Muxtorova Maftuna Salohiddin qizi	
RAQAMLASHTIRISH JARAYONIDA BANKLARNING XAVFSIZLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING ILMIY-AMALIY ASOSLARI	607
Aliyeva Umidaxon Xusanboyevna	
XIZMATLAR SOHASI VA KAMBAG'ALLIK O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	611
Dawletmuratov Adilbay Mirzabaeovich	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF INDUSTRIAL CLUSTERS BASED ON THE PRINCIPLES OF A "GREEN ECONOMY"	615
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich, Kamolov Oybek Faxriddin o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СВОБОДНЫХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ЗОН В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	620
Халимжанов Дилшод Эргашбекович	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI INNOVATSION RIVOJLANISHDAGI O'RNI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	626
Mavlyanov Muzaffar Yusupovich	
NAMANGAN VILOYATI TURIZM SOHASINING SO'NGGI YILLARDA RIVOJLANISHI VA STATISTIK TAHLILI	630
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI EKSPORTINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLOVCHI OMILLAR TAHLILI	634
Faxriddinov Bahriddin	
INNOVATSION SHAROITDA TO'QIMACHILIK SANOATI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	640
Sattarov Ilkhomjon Rahimjanovich	
IQLIM O'ZGARISHI SHAROITIDA SUV RESURSLARIDAN SAMARALI FOYDALANISH YO'LLARI	645
Nurmatov Norbek Jo'rayevich	
MINTAQA LOGISTIK XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION VA INSTITUTSIONAL ISTIQBOLLARI	652
Xalimov Javlonbek Shaxriyovich	
KORXONALARNING BANKROTLIK EHTIMOLINI SUN'IY INTELLEKT YORDAMIDA PROGNOZLASH	659
Zaynutdinov Ismoil Samariddin o'g'li	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ ФИНАНСОВЫХ РЫНКОВ	665
Шомуродов Равшан Турсункулович	
MEDIA LOYIHALARINI BOSHQARISH: O'ZBEKISTON OAV AMALIYOTI TAHLILI	673
Yo'ldosheva Dilobar Jaxongir qizi	
O'QITISH NATIJALARINI ZAMONAVIY BAHOLASH TAMOYILLARI	677
Abdullayeva Sanobar Berdiyevna, Xujakulov Shaxriyor Shokir o'g'li	
MALAYZIYADA PROGRESSIV VA INKLYUZIV ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: 2024-YIL TAJRIBASI VA NATIJALARI	681
Safarova Nasiba Gulmurod qizi	

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ПРОВЕДЕНИЯ ПРОЦЕДУР ДЬЮ-ДИЛИДЖЕНС В АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВАХ.....	687
Прокудина Кристина Александровна	
HUDUDLARDA INVESTITSIIYA SALOHİYATINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	692
Xalilova Madinabonu Abduraxmon qizi	
LIZING MUOMALALARI HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	701
Baxadirov Alisher Komilovich	
TIJORAT BANKLARINING JISMONIY SHAXSLAR DEPOZITLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	705
Melikov Otabek Maxmadaminovich	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLASHTIRISH VA EKOTIZIMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI	711
Erkinova Feruza Najmitdinovna	
DAVLAT SEKTORIDA ICHKI NAZORAT TIZIMINI BAHOLASHDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH: XAVF YOKI IMKONIYAT	717
Ostonokulov Azamat Abduraximovich, Tadjiev Erkin Muxitdinovich	
SUN'IY VA KIMYOVIY TOLALARNING TO'QIMACHILIK SANOATIDA EKOLOGIK BARQARORLIKNI TA'MINLASHDAGI O'RNI	723
Raximov Furqat Jalolovich	
OLIY TA'LIM MASSASALARINING MOLIVAVIY RESURLARINI BOSHQARISH MEKANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	728
Mahmudov Akbar Abduraximovich	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR.....	733
Abdullayev Suyun Artikovich	
O'ZBEKISTONDA AVTOMOBILSOZLIK KORXONALARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIIYA JARAYONLARI: "UZAUTO MOTORS" AJ AMALIYOTI VA NATIJALARI.....	737
Allabergenov Azamat Joldasbayevich	
WAYS TO USE MARKETING DATA IN THE MANUFACTURING ENTERPRISE VALUATION PROCESS	742
Musayeva Shoirazimovna, Usmonova Dilfuza Ilkhomovna	
KICHIK SANOAT KORXONALARI O'RTASIDAGI ISHLAB CHIQARISH VA KOOPERATIV ALOQALAR HOLATI.....	747
Boyutrayev Olimjon Urayimovich	
BANK RISKLARI VA ULARNI TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISHDA STATISTIK HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	753
Kamoldinov Sardorbek Maxmadsobir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA AYOLLARNING ISH BILAN BANDLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	761
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
O'ZBEKISTONNING BARQAROR RIVOJLANISH KONSEPSIYASI: TARIXIY MEROS VA ZAMONAVIY YASHIL TEXNOLOGIYALAR UYG'UNLIGI.....	766
Azimova Shohista Salohiddinova	
SOLIQ TIZIMIDA RAQAMLI MARKIROVKALANGAN TOVARLARNI RAQAMLASHTIRISHNI TAKOMILLASHTIRISH MUAMMOLARI	770
Muxammadov Nodir Karimovich	
BIZNES JARAYONLARINI OPTIMALLASHTIRISHDA "LEAN MANAGEMENT" TIZIMINI JORIY ETISHNING ILMIY ASOSLARI	775
Muhiddinov Ozodbek Ikromjon o'g'li, Shakirova Gulrux Po'latjon qizi, Ozodbek Musayev	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASINING TURISTIK POTENTIALI UMUMIY TAVSIFI.....	783
Madaminova Sanobar Askarovna	
KICHIK BIZNES KORXONALARIDA EKSPORT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH VA RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	789
Boymirzayev Zokirjon Mashrabboyevich	
AHOLINING TURMUSH DARAJASI VA UNING KO'RSATKICHLARI.....	794
Sayitbayev Shermirza Datkamirzayevich	

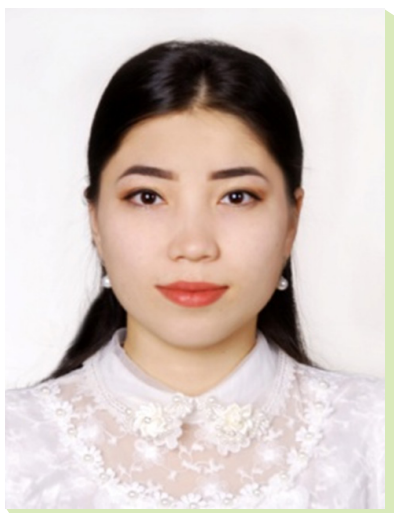
KORXONA ASOSIY XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKT SIFATIDA AHAMIYATI.....	799
Yuldashova Yoqutoy Murodjon qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI XUSUSIYLASHTIRISH JARAYONIDA KADRLAR SALOHİYATINI SAQLAB QOLISH VA RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	803
Bekchanov Ruslan Ambiyatovich	
PARALLEL KORPUS ASOSIDA INGLIZ VA O'ZBEK TILLARIDA QISHLOQ XO'JALIK ATAMALARINING EKVIVALENTLIK XUSUSIYATLARI.....	807
Yulduz Xalilova Nasriddinovna	
KOLBASA VA GO'SHT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQUARISHDA CHIQUINDISIZ ISHLAB CHIQUARISH ("ZERO WASTE") MODELINING ROLI: XORIJIY TAJRIBA VA O'ZBEKISTON SHAROITIDAGI AMALIY YO'NALISHLAR.....	810
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
EKSPORTYO'R KORXONALARDA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI BO'YICHA QO'SHILGAN QIYMAT VA FOYDA SOLIG'INI TO'G'RI HISOBLANISHI TAHLILI VA ISTIQBOLLARI	814
Sobirova Xilola Rustam qizi	
O'ZBEKISTONDA TO'QIMACHILIK VA TIKUV-TRIKOTAJ SANOATI RIVOJLANISHINING MILLIY RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI	819
Ikramova Taxmina Latifovna	
YANGI RIVOJLANAYOTGAN BOZORLARIDA HR QAROR QABUL QILISH JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISHDA IQTISODIY TA'LIMNING ROLI	824
Dilfuza Shokirova	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR HISOBINI XALQARO BUXGALTERIYA STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	833
Abdiev Mutolib Anvar o'g'li	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK TIZIMINING NAZARIY VA USLUBIY ASOSLARI	838
Raximjonova Shohsanam Baxodirovna	
AKTIVLAR VA MAJBURIYATLARNI MHXS ASOSIDA BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	842
G'anibayev Iloxomjon Shokiraliyevich	
XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH JARAYONINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA HUDUDIIY IQTISODIY RIVOJLANISH BILAN BOG'LIQLIGI	847
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, Turdimuratova Aziza Alisherovna	
AGRAR ISHLAB CHIQUARISHNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA "QISHLOQ XO'JALIGI-4.0" VA "AQLLI QISHLOQ XO'JALIGI" KONSEPSIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISH.....	851
Yusupov Muxiddin Soatovich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARINI GURUHLASH VA BAHOLASH.....	860
Davlyatov Bekzodjon Aslanxojayevich	
TA'LIM TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHDA XORIY TAJRIBASINING AHAMIYATI	864
Sobirov Shaxzod Ozod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	868
Karimov Mirolimjon Karimjon o'g'li	
ПРОБЛЕМЫ МЕЖДУНАРОДНОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА В ЭКОНОМИЧЕСКОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	875
Аликулов С. А., Хамракулова О. Д.	
YASHIL IQTISODIYOTDA KORXONALAR BOSHQARUV MEKANIZMLARINING EVOLYUTSIYASI: KONSEPTUAL TAHLIL.....	880
Nabiev Bobur Muhammadqosim o'g'li	
SUD-HUQUQ TIZIMINI YANADA DEMOKRATLASHTIRISH: JORIY HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	884
Majidov Muslimbek Maxamadjon o'g'li	

IQTISODIYOTNI LIBERALLASHTIRISH SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA KLASTERLARNI TASHKIL ETISHNING TASHKILIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	889
Xo'jageldiyev Chorshanbi Pardayevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH.....	893
Shaymanova Nigora Yusupovna	
XO'JALIK FAOLIYATINI SAMARADORLIGI VA BIZNES HOLATINI BAHOLASH	899
Abdukarimova Muslima Abduaziz qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
CROSS-BORDER E-COMMERCE IN CENTRAL ASIA.....	904
Bakhtiyorjon Komilov	
O'ZBEKISTONDA NORASMIY SEKTOR ISHCHILARINING PENSIYA TA'MINOTI MASALALARI.....	908
Abdulazizova Nargiza Baxodir qizi	

O'ZBEKISTONDA NORASMIY SEKTOR ISHCHILARINING PENSIYA TA'MINOTI MASALALARI

Abdulazizova Nargiza Baxodir qizi

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti

“Tashqi iqtisodiy faoliyat” kafedrasida mustaqil izlanuvchi (PhD)

Annotatsiya. Ushbu maqolada O'zbekistonning norasmiy bandlik sektorida mehnat qilayotgan shaxslarning pensiya ta'minoti bilan bog'liq mavjud muammolar, ularni hal etish bo'yicha amalga oshirilgan islohotlar hamda xorij tajribasi asosida ishlab chiqilgan takliflar o'rganiladi. Tadqiqot davomida statistik tahlil, taqqoslash, huquqiy normalarni solishtirish va tizimli yondashuv metodologiyalari qo'llanildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, norasmiy sektor ulushi yuqori bo'lgan sharoitda pensiya jamg'armasi barqarorligiga bosim kuchayadi, pensiya oluvchilar soni ortadi, biroq jamg'armaga tushumlar kamayadi. Shu sababli ixtiyoriy jamg'arib boriladigan pensiya tizimini rag'batlantirish, soliqqa tortish mexanizmlarini yumshatish, korporativ pensiya dasturlarini joriy etish hamda mehnat munosabatlarini raqamlashtirish zarur.

Kalit so'zlar: norasmiy sektor, pensiya tizimi, pensiya jamg'armasi, ixtiyoriy pensiya jamg'arish, bandlik, korporativ pensiya dasturlari, raqamlashtirish.

Abstract. This article examines the current problems related to pension provision for people working in the informal sector of employment in Uzbekistan, the reforms implemented to solve them, and proposals based on foreign experience. The research used statistical analysis, comparison, comparison of legal norms, and a systematic approach. The results showed that in conditions with a high share of the informal sector, pressure on the stability of the pension fund increases, the number of pensioners increases, but the income to the fund decreases. Therefore, it is necessary to stimulate the voluntary funded pension system, soften taxation mechanisms, introduce corporate pension programs, and digitize labor relations.

Key words: informal sector, pension system, pension fund, voluntary pension fund, employment, corporate pension programs, digitalization.

Аннотация. В данной статье изучаются существующие проблемы пенсионного обеспечения лиц, работающих в неформальном секторе занятости в Узбекистане, проведённые реформы по их решению, а также предложения, основанные на зарубежном опыте. В процессе исследования были применены методы статистического анализа, сравнения, сопоставления правовых норм и системного подхода. Результаты показали, что при высокой доле неформального сектора усиливается давление на устойчивость Пенсионного фонда: число получателей пенсий растёт, однако поступления в фонд сокращаются. В связи с этим необходимо стимулировать систему добровольных накопительных пенсий, смягчить механизмы налогообложения, внедрить корпоративные пенсионные программы и цифровизировать трудовые отношения.

Ключевые слова: неформальный сектор, пенсионная система, пенсионный фонд, добровольные пенсионные накопления, занятость, корпоративные пенсионные программы, цифровизация.

KIRISH

O'zbekiston iqtisodiyotida norasmiy bandlik ulushining yuqoriligi pensiya tizimi barqarorligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Rasmiy statistik ma'lumotlarga ko'ra, mehnatga layoqatli aholining muhim qismi norasmiy sektorda faoliyat yuritadi, bu esa pensiya jamg'armasiga ajratmalar hajmining kamayishiga va kelajakdagi pensiya ta'minotining xavf ostida qolishiga olib keladi. Norasmiy sektor ishchilari kelajakda ijtimoiy himoyasiz qatlamga aylanish xavfi mavjud. Shu sababli norasmiy bandlikni kamaytirish va pensiya tizimini takomillashtirish davlat siyosatining dolzarb yo'nalishi hisoblanadi. Tadqiqot obyekti O'zbekistonning norasmiy bandlik sektori, tadqiqot predmetini esa norasmiy sektor ishchilarining pensiya ta'minoti mexanizmlari tashkil etadi.

Tadqiqotning maqsadi norasmiy bandlik sharoitida pensiya tizimi barqarorligini ta'minlashning samarali yo'nalishlarini aniqlashdan iborat. Tadqiqot vazifalari sifatida O'zbekistonda norasmiy bandlik holatini tahlil qilish, pensiya tizimi bilan bog'liq mavjud muammolarni aniqlash, xorijiy tajribani o'rganish va qiyosiy baholash, pensiya tizimini takomillashtirish bo'yicha takliflar ishlab chiqish belgilandi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Norasmiy bandlik va pensiya ta'minoti masalalari bo'yicha xalqaro va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan keng ko'lamli izlanishlar amalga oshirilgan. Holzmam va Hinz tomonidan 2005-yilda pensiya tizimining global modellarini tahlil etishda aholi demografik tuzilmasi, iqtisodiy faollik darajasi va moliyaviy barqarorlik omillarining asosiy o'rin tutishi ta'kidlangan[1]. Qozog'iston tajribasida jamg'arib boriladigan pensiya tizimini joriy etish pensiya fondlari barqarorligini ta'minlashga xizmat qilgan, Shvetsiyada esa aralash model asosida davlat va xususiy jamg'armalar integratsiyasi yo'lga qo'yilgan.

O'zbekiston sharoitida norasmiy sektor ishchilarining pensiya ta'minoti masalalari xalqaro mehnat bozori nazariyalari va ijtimoiy himoya modellariga asoslangan yondashuvlarni talab etadi. Ushbu yo'nalishda Robert Holzmam va Richard Hinz tomonidan ishlab chiqilgan "Old-age income support" modeli norasmiy bandlik keng tarqalgan iqtisodiyotlarda uch darajali pensiya tizimining samaradorligini asoslab beradi. Ularning tadqiqotlari pensiya tizimining moliyaviy barqarorligi, majburiy badallarni yig'ish imkoniyati va norasmiy ishchilarning xulq-atvori o'rtasidagi bog'liqlikni tushuntiradi.

ILO (Xalqaro Mehnat Tashkiloti) ekspertlari, xususan Madhur Gautam va David Robalino tomonidan olib borilgan ishlarda norasmiy bandlik ulushi yuqori bo'lgan davlatlarda pensiya yotqizmalari barqaror emasligi, badal to'lash intizomi pastligi va tizimning ma'muriy xarajatlari yuqoriligi ta'kidlanadi. Ularning tadqiqotlari O'zbekiston uchun ham dolzarb bo'lib, norasmiy sektor ishchilarining daromadlari notekisligi sababli ixtiyoriy pensiya badallari institutini rag'batlantirish zarurligini ko'rsatadi.

Jonathan Gruber va David Wise tomonidan olib borilgan pensiya tizimining ishtirok motivatsiyasi haqidagi tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, norasmiy sektorda ishlovchilar uchun pensiya badali to'lashning foydasi qisqa muddatda sezilmaydi. Shu sababli, davlat tomonidan soliq imtiyozlari, daromadni aniqlashtirish va mikrojamg'arma mexanizmlari orqali rag'batlantirish zarur. Bu xulosa O'zbekistonda "Mehnatga haq to'lashni raqamlashtirish" va "Yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun soddalashtirilgan ijtimoiy soliq" kabi islohotlarning ilmiy asosini mustahkamlaydi.

Nora Lustig tomonidan olib borilgan ijtimoiy siyosat va kambag'allik modellashtirishga oid tadqiqotlarda norasmiy sektor aholisi orasida pensiya qamrovi pastligi ularning daromad o'zgaruvchanligi bilan bog'liqligi isbotlangan. Lustigning Lotin Amerikasi bo'yicha tahlillari shuni ko'rsatadiki, norasmiy ishchilarga mo'ljallangan mobil ilovalar, kichik badallar asosidagi jamg'arma tizimlari va davlat subsidiyalari tizimning umumiy qamrovini oshiradi.

Dunya Bankidagi William Price va Mark Dorfman tomonidan ishlab chiqilgan pensiya tizimi diagnostikasi metodikasi esa O'zbekistonda pensiya tizimi istiqbollari uchun amaliy ahamiyatga ega. Ularning tadqiqotlarida norasmiy bandlik 50 foizdan yuqori bo'lgan davlatlarda davlat pensiyasiga tayanish xavfli ekani, jamg'armaviy tizimlar esa ancha samarali bo'lishi mumkinligi qayd etiladi. Bu O'zbekistonda ham ko'p pog'onali pensiya tizimini kengaytirish zarurligini ko'rsatadi.

Shuningdek, Ruslan Yemtsov va Cem Mete tomonidan Sharqiy Yevropa va Markaziy Osiyoda ijtimoiy himoya tizimining qamroviga bag'ishlangan tadqiqotlar O'zbekiston kontekstida muhim bo'lib, ular norasmiy sektorda ishlovchilarning "ikkilamchi himoya zonasida" qolib ketishini ko'rsatadi. Tadqiqotlar davlat pensiyasiga ishonch pastligi va norasmiy daromadni rasmiylashtirishga bo'lgan motivatsiya yetishmasligini asoslab beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda qiyosiy tahlil usuli orqali rivojlanayotgan davlatlarda norasmiy sektorda band aholini pensiya ta'minoti tizimiga jalb etish bo'yicha qo'llanilgan asosiy chora-tadbirlar solishtirildi. Statistik tahlil davomida

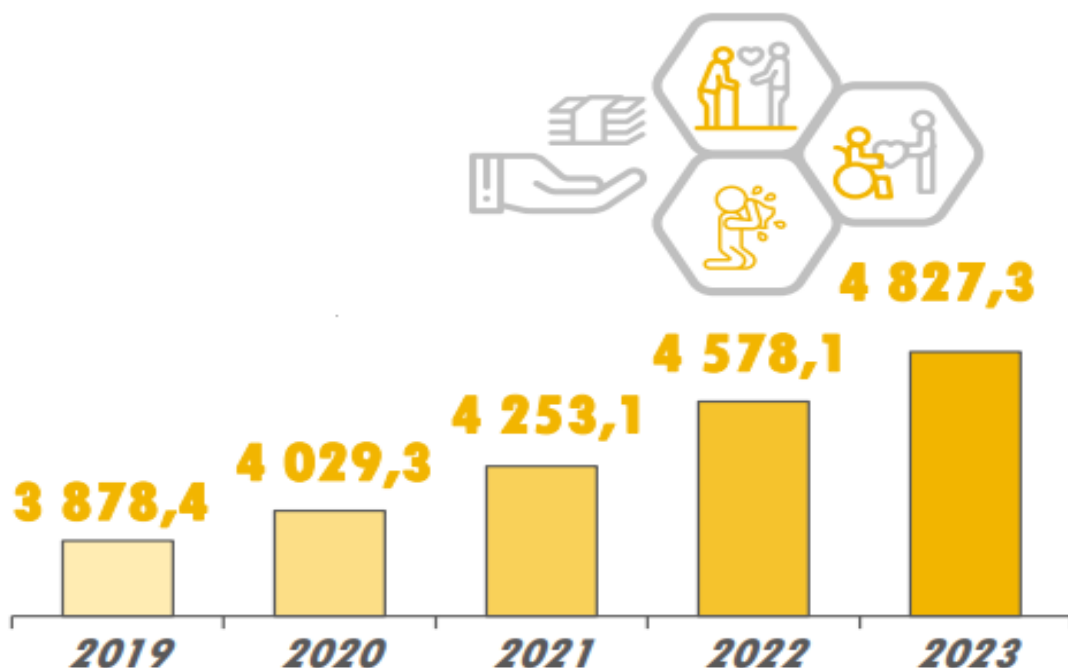
Statistika agentligi va Pensiya jamg'armasi ma'lumotlari asosida norasmiy bandlik ulushi va pensiya oluvchilar soni o'rganildi. Kontent-tahlil usuli orqali tegishli normativ-huquqiy hujjatlar tahlil qilindi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'zbekistonning pensiya qamrovi cheklangan bo'lib, norasmiy sektor ishchilari (ayniqsa qishloq xo'jaligi, mikrobiznes va o'z-o'zini band qiluvchilar) ko'pincha pensiya tizimidan chetda qoladi. Mamlakat so'nggi yillarda ro'yxatga olishni soddalashtirish, ijtimoiy xarajatlarni oshirish va pensiyalarni ko'tarish kabi choralarni bosqichma-bosqich amalga oshirmoqda, biroq Xalqaro mehnat tashkiloti va Jahon Banki tahlillari norasmiy ishchilarni qamrab olish uchun qo'shimcha mexanizmlar va rag'batlar zarurligini ko'rsatadi[2].

O'zbekistonda norasmiy sektor ishchilarining hozirgi holati ILO tahlil natijalariga ko'ra, ishlovchilarning katta qismi (qishloq xo'jaligi bo'lmagan sektorda 38,4 foiz atrofida) norasmiy sektorda faoliyat yuritadi, qishloq xo'jaligida esa bu ulush ancha yuqori[3]. Bu holat pensiya qamrovining pasayishiga va pensiya jamg'armasiga badallar bazasining torayishiga olib keladi. Analitik tadqiqotlarda rasmiylashtirishga to'sqinlik qiluvchi omillar sifatida past darajada soliqlarni to'lash istagi, ma'lumot yetishmasligi va savodsizlik, kichik biznes hamda oilaviy korxonalarning murakkab huquqiy talablaridan cho'chishi qayd etiladi[4]. Norasmiy ishchilar tizimga to'lov qilmagani sababli pensiya jamg'armalariga tushum kamayadi va budget orqali kompensatsiya qilish zaruriyati ortadi.

Statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yil natijalariga ko'ra Respublikada pensiya va nafaqalarni qabul qiluvchilarning umumiy soni 4 827,3 ming kishini tashkil etgan va 2019-yilga nisbatan 948,9 ming kishi, ya'ni 24,5 foizga oshgan (1-rasm) [5].

1-rasm. O'zbekiston Respublikasida pensiya va nafaqa oluvchilar soni (2023-yil oxirida, ming kishi)

O'zbekistonda pensiya ta'minoti borasida mavjud mexanizmlar rasmiy ishchilar uchun majburiy pensiya badallari, o'zini o'zi band qilgan aholi uchun esa ixtiyoriy ishtirok (staj yig'ish uchun bir yilda bir marta amalga oshiriladigan ijtimoiy soliq — hozirgi kunda 412 ming so'm) kabi oddiylashtirilgan rejimlarni taklif qiladi. Shuningdek, 2023-yilda joriy qilingan chora-tadbirlar doirasida budget yordamiga asoslangan minimal ijtimoiy pensiyalar va ijtimoiy yordamlar amal qilmoqda[6]. So'nggi davrda kichik tadbirkorlar va o'zini o'zi band qiluvchilar uchun ro'yxatdan o'tish jarayonini yengillashtirishga qaratilgan islohotlar amalga oshirilmoqda (ayrim chora-tadbirlar 2023–2024-yillarga to'g'ri keladi). Biroq norasmiy ishchilarni to'liq qamrab olish uchun qo'shimcha mexanizmlar zarur.

Xorijiy tajribada norasmiy bandlik muammosi rivojlanayotgan va o'tish iqtisodiyoti davlatlarida keng tarqalgan bo'lib, turli davlatlar uni o'z imkoniyatlaridan kelib chiqib hal etishga harakat qilgan. Xususan, quyidagi jadvalda ayrim misollar keltiriladi (1-jadval):

1-jadval. Rivojlanayotgan davlatlarda norasmiy bandlikni rasmiylashtirish chora-tadbirlari

Davlat	Chora-tadbirlar
Meksika	-ijtimoiy ta'minot dasturlari: sog'liqni saqlash va pensiya jamg'armalaridan foydalanish imkoniyatini taqdim etadigan o'z-o'zini ish bilan ta'minlash dasturi orqali. -raqamlashtirish va onlayn-platformalar: kichik tadbirkorlar va ishchilarga qonuniy ravishda biznes yuritish va internet orqali soliq to'lashga imkon beradigan raqamli platformalarni faol rivojlantirish orqali; - ta'lim tashabbuslari: Davlat va xususiy o'quv dasturlari norasmiy ish bilan band odamlarga mehnat bozoriga kirish va o'z-o'zini ish bilan ta'minlash uchun ro'yxatdan o'tishga imkon beradigan ko'nikmalarni egallashga yordam beradi.
Indoneziya	-Soliq solishning soddalashtirilgan sxemalari: Kichik biznes va yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun soliq solishning soddalashtirilgan tizimini joriy etish. -Moliyaviy inkluziya dasturlari: norasmiy ish bilan bandlar uchun mikromoliyalashtirish va mobil ilovalar orqali oddiy ro'yxatdan o'tish imkoniyati yaratildi. Qamrov 2014-yildagi 15 mln ishtirokchidan 2023-yilda 40 mln nafarga yetdi[7]. -Ta'lim va axborot kampaniyalari: Norasmiy ish bilan ta'minlangan ishchilar orasida biznesni legallashtirish imkoniyatlari to'g'risida xabardorlikni oshirish va huquqiy xabardorlikni oshirish uchun turli xil ta'lim dasturlari o'tkazilmoqda.
Malayziya	-Inkluziv ish dasturlari: Kichik va o'rta biznes uchun subsidiyalar va soliq imtiyozlari orqali tadbirkorlik va ish o'rinlarini yaratishni rag'batlantirish uchun dasturlar ishlab chiqilgan. -Ijtimoiy ta'minot va pensiya dasturlari: Kichik biznes va yakka tartibdagi ishchilar uchun Ijtimoiy xavfsizlik dasturi kabi tashabbuslar ularga sog'liqni saqlash va pensiya huquqlarini ta'minlash uchun ishlab chiqilgan. -Raqamli biznesni ro'yxatga olish platformasi: kichik va o'rta korxonalarga onlayn xizmatlar orqali ro'yxatdan o'tish va soliq to'lashga yordam berish.
Polsha	-Kichik biznes uchun soliq imtiyozlari: yakka tartibdagi tadbirkorlar va kichik korxonalar uchun soliq imtiyozlari orqali rasmiy ro'yxatdan o'tkazishni osonlashtirish; -O'z-o'zini band qilganlar uchun dasturlar: pensiya va tibbiy sug'urtaga kirishga imkon; -Byurokratik jarayonlarni soddalashtirish: Biznesni ro'yxatdan o'tkazishning soddalashtirilgan tartibi, shu jumladan soliqlarni ro'yxatga olish va to'lash uchun elektron platformalar joriy etildi. -Startaplar va tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash: grantlar, o'qitish va tadbirkorlar uchun ekotizimni yaratish orqali startaplarni qo'llab-quvvatlashni faol rivojlantirmoqda.
Uganda	-mobil pul o'tkazmalari orqali past daromadli norasmiy sektor ishchilari uchun mo'ljallangan mikropensiya dasturini ishga tushirib ixtiyoriy asosda istalgan miqdor va istalgan vaqt ichida badallar (yoki bank omonatlari ko'rinishida)ni to'lab borish imkoniyatini yaratdi. Bu reja doimiy asosda belgilangan badallarni to'lay olmaydiganlarga mo'ljallanib, ishchilar jamg'armalarini bir yildan so'ng hisoblaridan yecha olish imkoniyatiga ega bo'ladi[8].

Ushbu mamlakatlarning har biri norasmiy bandlik bilan bog'liq o'ziga xos muammolarga duch kelayotgan bo'lsa-da, ular norasmiy ish bilan ta'minlangan aholining rasmiy sektorga kirish jarayonini yengillashtirish uchun soliq imtiyozlari, kichik biznesni qo'llab-quvvatlash dasturlari, raqamlashtirish yechimlari va ta'lim tashabbuslari kabi o'xshash choralarni ishlab chiqmoqda. Norasmiy bandlikni kamaytirish jarayonida mobil texnologiyalar va soliq rag'batlari muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bilan birga, norasmiy sektorda asosan nostandart ishchilar band bo'lib, ular past va beqaror daromadlari sababli pensiya badallarini to'lashga ustuvor ahamiyat bermaydilar. Shu bois pensiya uchun tejash jarayonini rag'batlantirishda nostandart ishchilarning ehtiyoj va imkoniyatlarini hisobga olgan yondashuvlarni ishlab chiqish talab etiladi. Xorij tajribasidan kelib chiqib, qisqa, o'rta va uzoq muddatli istiqbolda amalga oshirilishi mumkin bo'lgan chora-tadbirlar rejasini taklif etish mumkin.

Qisqa muddatli bosqichda (1–2 yil) qamrovni tez oshirishga qaratilgan yondashuv muhim bo'lib, bu jarayonda soddalashtirilgan ixtiyoriy jamg'arma tizimi (micro-pension)ni joriy etish, ya'ni mobil to'lovlar orqali arzon va moslashuvchan pensiya hisobvaraqlarini ochish samarali natija beradi. Bu tajriba Hindiston, Indoneziya va bir qator Afrika davlatlarida o'zini oqlagan. Shu bilan birga, keng ko'lamli ma'lumot va targ'ibot kampaniyalarini yo'lga qo'yish, dastlabki bosqichlarda bir martalik davlat rag'batlarini, jumladan, matching yoki soliq imtiyozlarini taqdim etish kutilgan natijani beradi, chunki OECD va World Bank tomonidan aynan shunday mexanizmlar tavsiya etilgan. Raqamli registrarlar va ID tizimlari bilan bog'langan pensiya hisobvaraqlarini yaratish esa ishtirokchilarni ro'yxatga olishni soddalashtiradi, mobil to'lovlar bilan integratsiyani ta'minlaydi hamda ayrim Afrika davlatlarida kuzatilganidek, qamrov darajasini sezilarli oshiradi.

O'rta muddatli bosqichda (3–5 yil) tizimni institutsional jihatdan mustahkamlash birlamchi vazifa hisoblanadi. Bu bosqichda o'z-o'zini band qiluvchilar uchun majburiy minimal to'lov tizimlarini bosqichma-bosqich joriy etish orqali qatnashuv darajasini oshirish va budjetdan qo'llab-quvvatlash mexanizmlarini uyg'unlashtirish mumkin. Migrant ishchilar va mikrobiznes sektori uchun muhim bo'lgan portable va modul pensiya hisobvaraqlarini

shakllantirish orqali ishchi faoliyati o'zgarib turgan sharoitda ham jamg'arma tizimidagi uzluksizlik ta'minlanadi, bu mexanizm OECD hujjatlarida afzal yo'l sifatida qayd etilgan. Soliq, sug'urta, pensiya va ijtimoiy yordam ma'lumotlarini integratsiyalash esa pensiya tizimidan chetda qolayotgan ishchilarni aniqlash, ularni tizimga jalb etish va maqsadli siyosat yuritish imkonini kengaytiradi.

Uzoq muddatli istiqbolda (5–15 yil) tizimning barqarorligi va moliyaviy mustahkamligini ta'minlash ustuvor masala hisoblanadi. Bu bosqichda davlat tomonidan kafolatlangan minimal pensiya va shaxsiy jamg'armaga asoslangan aralash modelni rivojlantirish, Shvetsiya yoki Qozog'iston tajribasida kuzatilganidek, budjet yukini kamaytirish va investitsion resurslarni kengaytirishga xizmat qiladi. Ishchilarni avtomatik ro'yxatga olish (auto-enrolment) tizimlarini joriy etish esa ixtiyoriy ishtirokni sezilarli darajada oshiradi, bu jarayon Buyuk Britaniya va bir qator Yevropa davlatlarida yuqori qamrovga erishishda muhim omil bo'lgan. Pensiya jamg'armalarini mustaqil va shaffof boshqarish, investitsiya portfelini diversifikatsiya qilish hamda muntazam ochiq hisobotlarni yo'lga qo'yish esa uzoq muddatli daromadlilikni oshirish va ishonchni mustahkamlash uchun zarur institutsional shart-sharoitni yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari asosida norasmiy bandlik sharoitida pensiya tizimini takomillashtirish bo'yicha bir qator yo'nalishlar belgilandi. Maqsadli hududlarda pilot dasturlar orqali norasmiy bandlar uchun mikropensiya rejalarini joriy etish, ularning natijalarini tizimli monitoring qilish va baholash zarur. Ixtiyoriy pensiya jamg'armalariga davlat subsidiyasini tatbiq etish, kichik biznes va tashkilotlarda korporativ pensiya dasturlarini qo'llab-quvvatlash ham pensiya qamrovini kengaytirishga xizmat qiladi. Mehnat munosabatlarini to'liq raqamlashtirish yashirin bandlikni sezilarli darajada qisqartiradi, aholining pensiya tizimiga ishtirok etish imkoniyatlarini oshiradi. Shuningdek, pensiya savodxonligini kuchaytirishga qaratilgan moliyaviy o'qitish dasturlarini kengaytirish aholining ijtimoiy himoya tizimiga ongli ravishda qo'shilishiga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Holzmann R., Hinz R. Old Age Income Support in the 21st Century. World Bank, 2005.
2. An assessment of the social protection system in Uzbekistan Based on the Core Diagnostic instrument (CODI). A joint report by ILO, UNICEF, and the World Bank. . Moscow, Russia: International Labour Organization, 2020. P.131.
3. ILO report. Decent Work Country Programme for the Republic of Uzbekistan 2021-25. <https://www.ilo.org/sites/default/files/2004/DWCP%20Uzbekistan.pdf>
4. Analysis of the state system in Uzbekistan to promote an integrated approach in employment and welfare services delivery for persons with disabilities. UNDP, National Agency for Social Protection of Uzbekistan, European Centre for Social Welfare Policy and Research, Authors: Anette Scoppetta and Eszter Zólyomi, 2024
5. Socio-economic situation of the Republic of Uzbekistan. National statistics committee of the republic of Uzbekistan. <https://stat.uz/en/official-statistics/social-protection>
6. Указ Президента Республики Узбекистан, от 02.06.2025 г. № УП-91. О повышении размеров заработной платы, пенсий, стипендий и пособий. <https://lex.uz/ru/docs/7553336>
7. BPJS Ketenagakerjaan. (2023). Annual Report 2022. Jakarta: BPJS Press. pp. 12–35.
8. Melis Guven. Extending Pension Coverage to the Informal Sector in Africa. World Bank. Discussion paper No. 1933 | JULY 2019. <https://documents1.worldbank.org/curated/en/153021563855893271/pdf/Extending-Pension-Coverage-to-the-Informal-Sector-in-Africa.pdf>
9. Alexandre Kolev, Justina La and Thomas Manfredi. Extending social protection to informal economy workers: Lessons from the Key Indicators of Informality based on Individuals and their Household (KIIBIH). OECD Development Centre Working Papers No. 350. OECD 2023 https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2023/11/extending-social-protection-to-informal-economy-workers_883d837f/ca19539d-en.pdf

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 11

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
